

Hyvä

ksytty

Valtuusto 14.9.2020

Voimaan 1.11.2020

Konserniohje

Sisällys

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	2
2. Soveltamisala	2
2.1 Tytäryhteisöt	3
2.2 Osakkuusyhteisöt	3
2.3 Kuntayhtymät	4
2. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
3. Konserniohjeen sitovuus	4
4. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	5
5. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	6
6. Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	6
7. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa	6
8. Sisäisten palvelujen käyttö	7
9. Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	7
10. Tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	8
11. Tiedottaminen	8
12. Kuntakonsernin tarkastus	8
13. Tarkastuslautakunta	9
14. Voimaantulo	9

1 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeen määräykset koskevat kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Konserniohjeella määritellään menettelytavat, jotka tukevat kuntakonsernin talouden suunnittelua ja seurantaa, riskien hallintaa, tiedottamista, sitoutunutta hallitustyöskentelyä sekä hyvää johtamista ja hallintoa.

Kunnan tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävään sovelletaan osakeyhtiölain tai asunto-osakeyhtiölain määräyksiä sekä yhtiöjärjestyä. Hallituksen jäsenyydessä ei ole kyse kunnallisesta luottamustoimesta, joten vastuut ja velvollisuudet eroavat luottamushenkilöiden vastuista ja velvollisuuksista.

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Tytäryhteisöt:	
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	10
Muut yhtiöt	3
Kuntayhtymät	4
Osakkuusyhtiöt	3
Yhteensä	20

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

2.1 Tytäryhteisöt

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta:

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus
Tytäryhteisöt			
Joutsan Lämpö Oy	Joutsa	86,40	86,40
Joutsan Vesihuolto Oy	Joutsa	67,75	67,75
Joutsan Liikekeskus Oy	Joutsa	100,00	100,00
Koy Joutsanranta	Joutsa	100,00	100,00
Koy Joutsan Länsitie 5	Joutsa	100,00	100,00
Koy Joutsan Talouskeskus	Joutsa	56,82	56,82
Koy Joutsan vuokra-asunnot	Joutsa	100,00	100,00
Koy Leivonmäen Yritystalo	Joutsa	79,49	79,49
As Oy Leivonmäen Linnunlaulu	Joutsa	100,00	100,00
As Oy Havuhuopontie	Joutsa	61,97	61,97
As Oy Hulikkalantie 2 *)	Joutsa	83,63	83,63
As Oy Rutapuro	Joutsa	52,89	52,89
As Oy Satoleivo	Joutsa	60,89	60,89

2.2 Osakkuusyhteisöt

Kunnan osakkuusyhtiöitä ja yhteisöjä ovat kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamat omistusyhteisytykset ja osakkuusyrytykset.

Osakkuusyhtiöt			
Joutsan Seudun Rata- keskus Oy	Joutsa	47,71	47,71
Koy Leivonmäen Leivonkulma	Joutsa	35,39	35,39
Koy Reponen	Joutsa	24,00	24,00

2.3 Kuntayhtymät

Joutsan kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

Kuntayhtymät			
Itä-Suomen päihdehuoll.ky	Mäntyharju	0,97	0,97
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	1,27	1,27
K-S:n liitto	Jyväskylä	1,50	1,50
K-S:n sairaanhoitopiirin ky	Jyväskylä	1,80	1,80

Luettelon ajantasaisuudesta huolehtii talous- ja hallintojohtaja ja luettelo tarkistetaan vuosittain.

2. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kunnan valtuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

3. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu. Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernihallintoon ja kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

4. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Kunnan konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä. Joutsan hallintosäännön mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanhallituksen konsernijaosto, kunnanjohtaja, tekninen johtaja ja talous- ja hallintojohtaja.

Toimivallasta on päätetty seuraavaa:

Kunnanhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4. antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa,
6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

Konsernijaosto

1. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle,
2. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
3. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,

4. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin,
5. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet,
6. hyväksyy kunnan yleiset hankintaohjeet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

5. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yksityisoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolain mukaisia tapoja. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöstä varten antaa talous- ja hallintojohtaja.

6. Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimeensa tarpeellisina ja jotka viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät vielä ole julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

7. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen/toimitusjohtaja on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kunnan/konsernijaoston kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

1. liiketoiminnan merkittävä tai poikkeuksellinen laajentaminen
2. toimintaan nähden merkittävä investointi
3. yhtiöjärjestyksen muuttaminen
4. osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
5. kiinteistön myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleenjärjestely
6. merkittävä lainanotto tai vakuuden antaminen

7. johdannaisinstrumenttien käyttö
8. hakeutuminen velkasaneeraukseen tai selvitystilaan tai konkurssiin
9. vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
10. toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä
11. periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset,
12. merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
13. yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen, muu yhteisön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

8. Sisäisten palvelujen käyttö

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esimerkiksi hallinto-, taloushallinto-, tietohallinto-, materiaali-, ateria-, tilapalveluja) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

Hankintalain mukaan kuntien määräysvallassa olevien yhteisöjen tulee kilpailuttaa hankintansa. Konsernissa noudatetaan Joutsan kunnan pienhankintaohjetta. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

9. Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Konsernijaosto päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain

mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

10. Tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Hyvän hallinto- ja johtamistavan noudattamiseksi noudatetaan soveltuvin osin hyvää hallinto- ja johtamistapaa konsernissa - suositusta (Kuntaliitto).

Lisäksi konsernissa tytäryhtiöitä koskevat soveltuvin osin seuraavat voimassa olevat säännöt:

1. kunnan pienhankintaohje
2. tietoturvapoliittikka ja tietoturvaohjeet
3. asiakirjahallinnon ohje
4. kunnan hallintosääntö

11. Tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoita. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

12. Kuntakonsernin tarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

13. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten.

Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

14. Voimaantulo

Tämä konserniohje astuu voimaan 1.11.2020.